

VUODEN 2027 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2027–2029 TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJEET

Yleiset talousnäkymät ja toimintaympäristön muutokset

Miehikkälän kunnan taloustilanne on haastava: talousarvio vuodelle 2026 on hyväksytty alijäämäisenä ja käyttötalouden alijäämä 1.1.-31.3.2026 neljännesvuosiraportin toteumalukujen valossa vaatii edelleen tasapainottavia toimenpiteitä. Taloustilannetta ja toiminnallisia tavoitteita tarkastellaan säännöllisesti luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyönä. Taloudellinen viitekehys tulee ottaa huomioon tulevan vuoden talousarvion ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadinnassa. Luottamushenkilöt ja toimielimet evästävätkä viranhaltijoita talousarvion laadinnassa parhaaksi katsomallaan tavalla.

Kuntatalouden yleinen näkymä ja talouskehitys alueellisesti ja omassa kunnassa

Yleinen talouden kehitys on ollut heikkoa. Suomen talouden toipuminen on viivästynyt ja bruttokansantuote (BKT) kasvoi Valtiovarainministeriön talven 2025 taloudellisen katsauksen mukaan vuonna 2025 vain 0,2 prosenttia ja kasvua odotetaan kevään 2026 taloudellisen katsauksen (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:14) mukaan vuodelle 2026 edelleen ainoastaan 0,6 prosenttia. Erityisesti kotimaisen kysynnän heikkous, Lähi-idän kriisi ja energian hinnan nousu on jarruttanut kasvua. Myös työmarkkinoiden käänne parempaan on siirtynyt tuleviin vuosiin. Vuosina 2027–2028 BKT:n odotetaan kuitenkin vahvistuvan 1,7 prosenttiin. Puolustukseen ja energiasiirtymään liittyvät hankkeet tukevat investointeja, mutta asuntorakentaminen pysyy heikkona.

Haastavasta suhdannetilanteesta huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä suhteessa BKT:hen supistui vuonna 2025 3,4 prosenttiin, kun sopeutustoimet ovat alkaneet vahvista julkista taloutta. Kuntahallinto pysyy keskimäärin noin 0,4 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen vuosina 2026–2028. Vuonna 2025 kuntahallinnon rahoitusasema parani hieman edellisvuodesta ja oli noin -0,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Kuntien peruspalveluiden painopiste on sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Laskeva palvelutarve ei kuitenkaan samassa suhteessa realisoidu menojen alenemisena. Keväällä 2025 sovitut palkkatkaisut vaikuttavat merkittävästi henkilöstövaltaisen kuntasektorin työvoimakustannuksiin. Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike lisäävät kuntien välisiä eroja, mutta erityisesti kasvukeskuksissa on edelleen suuria investointitarpeita. Merkittävä osa kuntien investoinneista kohdistuu välttämättömiin investointeihin kuten rakennuksiin, teihin ja muuhun perusinfrastruktuuriin. Verotulot, jotka ovat kuntien merkittävin tulonlähde, kasvoivat vuonna 2025 heikon suhdannetilanteen takia koko kuntataloudessa vain 0,1 prosenttia. Vuonna 2026 kunnallisveron odotetaan kehittyvän suotuisasti keskimääräisen kunnallisveroprosentin nousun ja talouden kasvun myötä. Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvavat vaihtelevasti: vuonna 2025 valtionosuuksia kasvatti osaltaan mm. TE-palvelu-uudistus, mutta samanaikaisesti peruspalvelujen valtionosuuksiin kohdennetut leikkaukset vähensivät valtionosuuksia. Vuonna 2026 valtionosuuksia kasvattavat kustannustenjaon tarkistus ja indeksikorotukset, mutta niitä

pienentävät edelleen aiemmin päätetyt vähennykset, kuten yhden prosenttiyksikön indeksijarru sekä 75 miljoonan euron tason lasku. Vuonna 2027 valtionosuuksia supistavat lisäksi perustoimeentulotuen kustannusten kasvu sekä indeksijarrun kertaluonteinen tason korottaminen 2,8 prosenttiyksikköön.

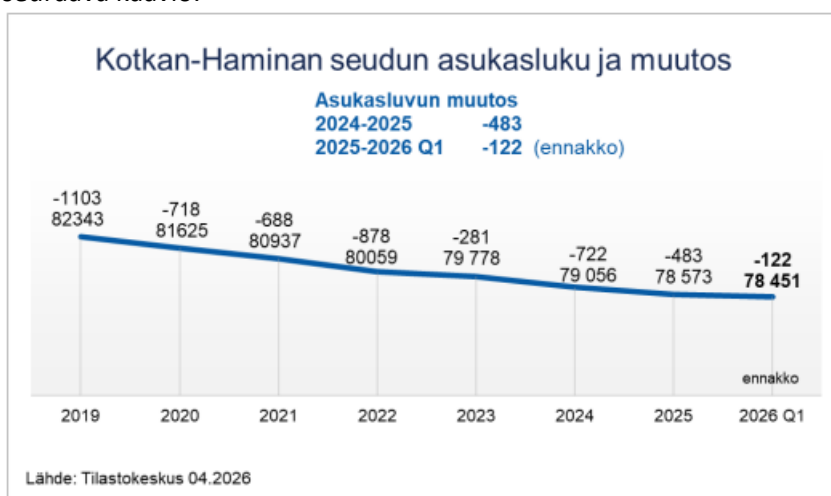
Kymenlaakson kuntien talouskehitys heijastaa sekä alueellisia haasteita että koko maakunnan rakennemuutosta. Voimakas taloudellinen ja demografinen rakennemuutos on ollut leimallista maakunnalle jo pian parin vuosikymmenen ajan. Käynnissä oleva rakennemuutos on kuitenkin vähitellen monipuolistanut elinkeinorakennetta: uutta kasvua alueellisesti haetaan erityisesti älykkäästä ja vihreästä logistiikasta, uusiutuvista materiaaleista ja energiasta sekä datataloudesta, kyberturvallisuudesta sekä pelillisyydestä. Haasteita alueellisesti on edelleen mm. väestörakenteessa, kansainvälistymisessä ja osaamisen varmistamisessa. Alueelliset analyysit osoittavat, että maakunnassa taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde on koko maan keskiarvoa huonompi, mikä kasvattaa sosiaali- ja terveystalouden, työllisyyspalvelujen ja muiden peruspalveluiden kustannuspaineita paikallistasolla. Tämä taas lisää kunnissa nousupainetta veroprosentteihin, kun talouden liikkumavara on pieni.

Mieikkälän kunnan talous on kääntynyt toteutettujen sopeutustoimien myötä vähitellen parempaan suuntaan. Vaikka tilikauden tulos vuonna 2025 jäi vielä lievästi alijäämäiseksi eikä vuosikate aivan riittänyt poistoihin, toteutui toiminnan ja investointien rahavirta kuitenkin yli 0,4 miljoonaa euroa edellisvuotta parempana ja kunnan lainakantaa onnistuttiin pienentämään vuoden aikana lähes 2 miljoonaa euroa. Mieikkälä on varautunut tiukan budjettikurin jatkamiseen myös taloussuunnitelmakaudella 2026–2028. Tämä tarkoittaa edelleen menojen kurissa pitämistä, valtionosuuksien ja verotulojen kehityksen tarkkaa seuranta sekä investointimenojen kriittistä tarkastelua.

Väestönkehitys alueellisesti ja omassa kunnassa

Kymenlaakson väestömäärä on jo ollut pitkään laskussa muuttotappiosta ja väestön ikärakenteesta johtuen. Kymenlaaksossa asui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan huhtikuun 2026 lopussa Kymenlaakson väkiluku oli 155 871 henkilöä (31.12.2025: 156 284 ja 31.12.2024: 157 442).

Eteläisen Kymenlaakson alueen (Hamina, Kotka, Mieikkälä, Pyhtää ja Virolahti) asukasluvun kehitystä kuvaa seuraava kaavio:

Kuluvan vuoden ennakkollinen väestönkehitys Kymenlaaksossa ja maakunnan kunnissa on seuraava: ¹

	joulu.25	tammi.26	helmi.26	maalis.26	huhti.26	Muutos 4 kk (kpl)	Muutos 4 kk (%)
Kymenlaakso	156 284	156 226	156 140	155 979	155 871	-413	-0,26 %
Hamina	19 144	19 092	19 101	19 075	19 062	-82	-0,43 %
Kotka	50 065	50 096	50 063	49 986	49 958	-107	-0,21 %
Kouvola	77 641	77 639	77 582	77 524	77 459	-182	-0,23 %
Mieikkälä	1 664	1 656	1 661	1 659	1 667	3	0,18 %
Pyhtää	5 017	5 011	5 005	5 013	5 008	-9	-0,18 %
Virolahti	2 753	2 733	2 728	2 722	2 717	-36	-1,31 %

Vuoden 2025 lopussa Mieikkälän väkiluku oli 1 664 henkilöä (1 703 vuonna 2024, muutos -2,3 %).

Ennakkotietojen mukaan Mieikkälän kunnan väkiluku on alkuvuoden 2026 aikana pysynyt likimain samalla tasolla (+3 henkilöä, +0,18 %).

Työllisyystilanne alueellisesti ja omassa kunnassa

Kymenlaaksossa oli huhtikuun 2026 lopussa 9 998 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä on 531 henkilöä (+6 %) suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Työllisyystilanteen kehitys on huolestuttava myös siitä näkökulmasta, että kuntien rahoitusvastuu työttömyyden kustannuksista kasvoi merkittävästi vuoden 2025 alusta voimaan tulleen työelämäpalveluita koskevan kokonaisuudistuksen vuoksi. Koko maassa työttömiä työnhakijoita oli 333 236 eli 6 % enemmän kuin vuosi sitten. Lomautettujen määrä on vähentynyt sekä vuodentakaisesta että edelliskuusta. Kokoaikaisesti lomautettuna oli Kymenlaaksossa huhtikuun lopussa 662 henkilöä, mikä on 22 % (-186 henkilöä) vähemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana ja 27 % (-249 henkilöä) vähemmän kuin maaliskuun lopussa.

Huhtikuun 2026 lopussa valtakunnallisesti tarkastellen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,1 %, ja Kymenlaaksossa 14,1 %. Kymenlaakson korkein työttömyysaste oli Kotkassa (15,9 %) ja matalin Pyhtäällä (10,7 %). Tiedot ilmenevät KEHA-keskuksen Työnvälitystilastosta.

¹ Tilastokeskus: Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain, 2026M01*-2026M05*:

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT KUNNITTAIN 2026 HUHTIKUUN LOPUSSA
MAAKUNTA: KYMENLAAKSO

Kunta	Työvoima Työttömät työnhakijat								Vamm. ja Avoimet		
	Osuus-% Yhteensä		Miehet	Naiset	Alle 20-	Alle 25-	Yli 50-	Pitkäaik.	pitkäaik.		
	työvoimasta				vuotiaat	vuotiaat	vuotiaat	työttömät	sairaat		työ-
											paikat
Hamina	8 550	13,1	1 117	644	472	36	153	506	488	114	51
Kotka	22 636	15,9	3 593	2 141	1 452	97	476	1 391	1 362	418	149
Kouvola	35 274	13,5	4 758	2 841	1 914	131	565	1 894	1 995	592	342
Miehikkälä	701	14,3	100	59	41	...	14	45	46	6	...
Pyhtää	2 316	10,7	247	154	93	9	19	123	105	28	8
Virolahti	1 187	15,4	183	102	81	...	12	101	86	27	...
Yhteensä	70 664	14,1	9 998	5 941	4 053	285	1 239	4 060	4 082	1 185	556

Taulukko: Kymenlaakson työllisyyskatsaus, huhtikuu 2026

Vuonna 2026 Miehikkälän kunnassa työttömien työnhakijoiden määrä on alkuvuoden osalta ollut suurimmillaan tammikuussa ja pienimmillään huhtikuussa. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli huhtikuun lopussa 46 henkilöä ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrä 14 henkilöä. Työmarkkinatuen kuntaosuudesta, peruspäivärahan kuntaosuudesta ja ansiosidonnaisen kuntaosuudesta koostuvat työttömyyden hoidon kustannukset on kuukausitasolla raportoitu seuraavassa taulukossa. Kunnan työllisyyskehitykseen pohjautuva rahoitusosuus työelämäpalveluiden järjestämisen kustannuksista tilitetään Kotkan kaupungille talousarvioon perustuvan ennakkolaskutuksen mukaisena kuukausittain.

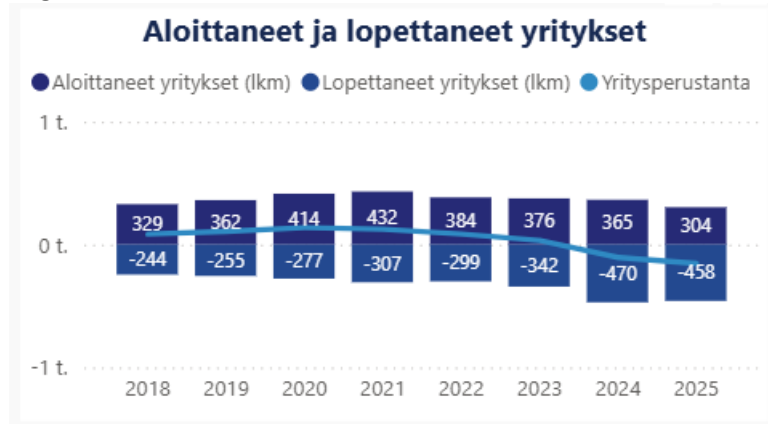
Vuosi 2026	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
Työttömät työnhakijat	104	103	102	100
Työttömien osuus työvoimasta	14,8	14,7	14,6	14,3
Nuoret työttömät (alle 25-vuotiaat)	8	9	11	14
Pitkäaikaistyöttömät	45	44	44	46
Työttömyyden hoidosta aiheutuvat välittömät kustannukset, €	23 643,45	25 861,99	26 750,99	27 812,87
Työelämäpalveluiden järjestämisestä Kotkan kaupungille maksetut rahoitusosuudet, €	14 956,00	14 956,00	14 956,00	14 956,00

Elinkeinotoiminnan kehitys alueellisesti ja omassa kunnassa

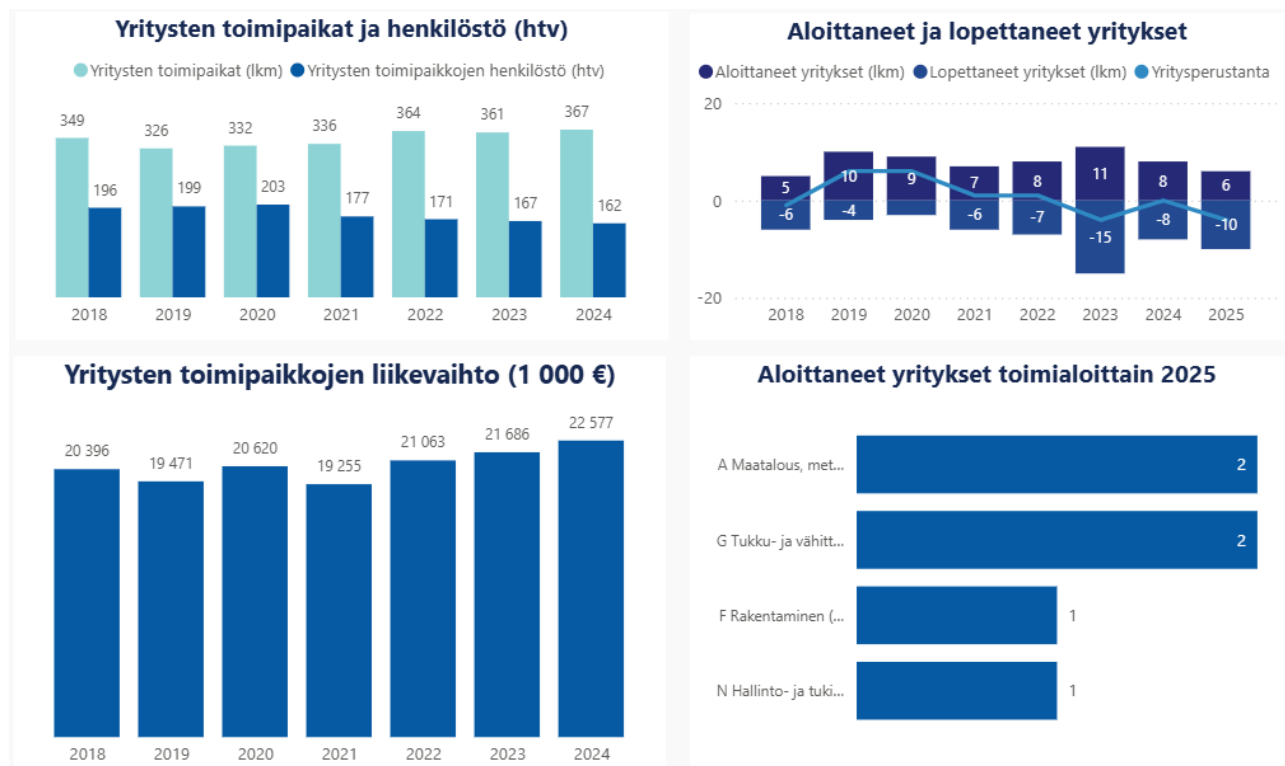
Venäjän tilanne heijastuu edelleen Miehikkälän ja koko Kymenlaakson alueen elinkeinotoiminnan kehitykseen. Cursor raportoi ja seuraa oman toiminta-alueensa (Kotka-Hamina-seutu ja Loviisa) elinvoimatilastoja. Kotka-Hamina-seudulla toimivien aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten suhde kääntyi

negatiiviseksi vuoden 2024 aikana:

Mieikkälässä yritysten toimipaikkojen määrä on ollut hienoisessa nousussa 2020-luvulla heikosta suhdannekehityksestä ja itärajan sulkemisesta huolimatta. Sen sijaan yritysten toimipaikkojen henkilöstömäärä on ollut laskeva. Vuonna 2025 Mieikkälässä aloitti toimintansa kuusi yritystä ja lopettaneita yrityksiä oli kymmenen.

Kuvaajat: Mieikkälän kunnan alueella toimivat yritykset. Cursor Oy 2.6.2026: Cursorin toiminta-alueen tilastot.

Mieikkälä on nimetty I tukialueeseen käynnissä olevalle ohjelmakaudelle, mikä mahdollistaa korkeammat tuet yritysten investointihankkeisiin. Kunnan alueelle aiempina vuosina suunnitellut aurinkovoimalahankkeet

eivät ole edenneet suunnitellusti. Forusin käynnistämälle aurinkovoimalahankkeelle etsitään edelleen uutta toimijaa yhteistyössä Cursorin kanssa. Cursorilla onkin keskeinen rooli alueellisena toimijana elinkeinotoiminnan ja matkailun kehittämisessä. Miehikkälä rahoittaa alueellisen kehittämisyrityksen toimintaa vuosibudjetilla 40 euroa/asukas.

Verotulokertymä 2025 ja verotuloennuste 2026–2028

Miehikkälän kunnanvaltuusto on päättänyt 13.11.2025 korottaa sekä kunnallisveroa että kiinteistöveroprosenttia vuodelle 2026. Miehikkälän tulo- ja kiinteistöveroprosentit ovat kehittyneet seuraavasti:

	v. 2024	v. 2025	v. 2026
Tuloveroprosentti	8,90	9,5	10,1
Kiinteistöveroprosentit			
-Yleinen maapohjan kiinteistövero	1,30	1,30	1,45
-Yleinen rakennusten kiinteistövero	1,30	1,30	1,45
-Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,50	0,50	0,65
-Muun rakennuksen kiinteistövero	1,25	1,25	1,35
-Voimalaitoksen kiinteistövero	3,10	3,10	3,10
-Yleishyödyllisen yhteisön	0,00	0,00	0,00

Kuntaliiton tuoreimman verokehikon (5/2026) perusteella ennustetaan verotulokertymää yllä esitetyillä veroprosenteilla kertyvän seuraavasti (1000 eur):

	Toteuma 2025	Ennuste 2026	Ennuste 2027	Ennuste 2028	Ennuste 2029
Kunnallisvero	2 701	2 934	2 983	3 031	3 057
Muutos %	7,3	8,7	1,6	1,6	0,9
Yhteisövero	535	646	685	721	748
Muutos %	14,6	20,8	6,1	5,1	3,7
Kiinteistövero	597	649	681	681	681
Muutos %	4,6	8,6	4,9	0,0	0,00

VEROTULOSSI KIRJATTAVA YHTEENSÄ	3 833	4 229	4 349	4 432	4 485
Muutos %	7,8	10,3	2,8	1,9	1,2

Veroennusteen 05/2026 mukaan verotuloja kertyisi kuluvana vuonna yhteensä 4 229 000 euroa, kun syksyllä 2025 talousarvion laadintavaiheessa oletettiin vuonna 2026 verotuloja kertyvän 4 193 000 euroa.

Valtionosuudet ja kotikuntakorvaukset 2026, ennuste 2027

Kuntaliiton julkaisemien ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaan Miehikkälän kunnan valtionosuuksien ja kotikuntakorvausten ennakoidaan kehittyvän seuraavasti:

Miehikkälän kunnan valtionosuudet ja kotikuntakorvaukset	Ennuste 2026 (11.2.2026)	Ennuste 2027 (12.5.2026)
Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta, €	1 149 767	974 902
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus, €	936 707	970 806
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus (ns. OKM-vos), €	- 486 900	-486 900
Verotulomenetyksen korvaus, €	319 741	350 589
Kotikuntakorvaukset, netto €	-706 788	-708 837
Valtionosuusmaksatus (sisältäen kotikuntakorvaukset), €	1 212 527	1 100 561

Kuntaliiton koostamien laskelmien lähdeaineistona ovat valtiovarainministeriön (VM) ja opetus ja kulttuuriministeriön (OKM) valtionosuuspäätökset ja ennakkotiedot.

Talousarvioehdotuksen 2026 laatiminen

Yleistä

Talousarvio on kuntastrategian toteuttamisen väline. **Miehikkälä on osin päivittänyt omaa kuntastrategiaansa syksyllä 2025** ja uudet strategiset tavoitteet on huomioitu jo vuoden 2026 talousarvion laatimisessa. Toimiala- ja tulosaluekohtaiset tavoitteet tulee johtaa kuntastrategioista. Toimialajohtaja vastaa johtamansa toimialan talousarvioehdotuksen valmistelusta. Tulosalueen osalta budjetin valmisteluista vastaa ko. tulosalueen esihenkilö, joka tuottaa tarvittavat tiedot toimialalle (toimialajohtaja).

Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Mittarit voivat olla määrällisiä tai laadullisia. Mittareiden toteutumisesta raportoidaan sekä osavuosikatsauksen että tilinpäätöksen yhteydessä ja merkittävistä poikkeamista raportoidaan toimielimelle sekä kunnanhallitukselle ja -valtuustolle.

jo tilikauden aikana. Vuoden 2027 talousarvion laadinnassa on talousarvion laadintaohjeen lisäksi huomioitava sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.

Toimintaympäristö ja sen asettamat taloudelliset reunaehdot

Taloudellinen toimintaympäristö on edelleen todella haastava ja kuntien saamat tulonsiirrot valtiolta laskevat merkittävästi mm. hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin kohdistuvien leikkausten vuoksi. Palkkamenojen osalta on huomioitava myöhemmin mainittu korotustaso, mutta muutoin käyttömenojen kasvusta tulee pidättäytyä. Kunkin toimialan on talousarvion laadinnassa kriittisesti arvioitava eri toimintojen järjestämistavan järkevyyttä ja haettava kustannustehokkuutta.

Kunnan organisaatio on jo tehtyjen rakennemuutosten myötä erittäin ohut ja huomiota kiinnitetään kunnan perustoimintojen ohella myös yhteistyösopimuksiin ja ostopalveluihin.

Veroprosentit

Verotulot ovat kuntahallinnon merkittävin tulonlähde. Verotulokehitykseen paikallisesti vaikuttaa merkittävästi kuitenkin alueellinen väestökehitys ja työpaikkojen määrä. Mieikkälä korotti vuodelle 2026 sekä kunnallis- että kiinteistöveroprosenttejaan ja ne ovat sekä alueellisesti että valtakunnallisesti tarkastellen nyt korkealla tasolla.

Valtuusto käsittelee hallituksen esittämät tulovero- ja kiinteistöveroprosentit kokouksessaan marraskuussa (alustavasti 16.11.2026). Linjaus tulo- ja kiinteistöveroprosenttien mahdollisten muutosten osalta talousarviovalmistelua varten tarvitaan luottamushenkilöiltä syyskuun loppuun mennessä.

Valtionosuudet ja kotikuntakorvaukset

Ennuste valtionosuuksista ja kotikuntakorvauksista on esitetty aiemmin tässä ohjeessa. Kuntien valtionosuusuudistuksen valmistelussa ei ole edetty toivotussa aikataulussa. Alkuperäinen tavoite oli, että uudistus olisi saatu voimaan jo vuoden 2026 alusta. Kotikuntakorvauksen määräytymisestä on säädetty laissa (**Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021**). Kotikuntakorvaus määräytyy kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksen toteutuneiden kustannusten perusteella erikseen 6-, 7–12- ja 13–15-vuotiaille. Kotikuntakorvaukset vuonna 2027 perustuvat vuoden 2025 laskentapäivien todellisiin oppilasmääriin ja valtion määrittämään valtakunnalliseen kotikuntakorvauksen suuruuteen.

Palkkamenot

Kunta-alalle vuosille 2025–2028 neuvotellun palkkaratkaisun seurauksena työrauha on taattu 34 kuukaudeksi. Tasopalkkajärjestelmä KVTES ja OVTES osio G osalta otettiin kunnassa käyttöön 1.10.2025 alkaen. Palkkoja korotetaan 1.10.2026 alkaen yleiskorotuksella (2,27 %) ja järjestelyerillä. Henkilöstökustannusten arvioidaan kuntataloudessa nousevan edelleen vuonna 2027 keskimäärin 3,85 %. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoitakin ylittävän yleisen sopimuspalkkaindeksin erityisesti vuosina 2027–2028.

Palkkamenojen budjetoinnin lähtökohtana on kunnan henkilöstösuunnitelma vuosille 2027–2029.

Talousarvion 2027 laadinnassa henkilöstökustannusten tulee perustua suunniteltuun henkilöstömitoitukseen (henkilöstösuunnitelma) ja syksyn 2026 todellisia palkkakuluja tulee vuodelle 2027 korottaa kertoimella 1,035. Taloussuunnitelmavuosilla 2028–2029 on varauduttava niin ikään laskennalliseen noin 3,5 prosentin palkkakustannusten nousuun.

Palveluiden ostot ja toimintatuotot

Palvelujen ostoihin arvioidaan vain välttämätön palvelusopimusten edellyttämä korotus, muut toimintamenot arvioidaan kuluvaan vuoden 2026 budjetin mukaisesti. Toimintatuloja, mukaan lukien maksu- ja vuokratuottoja, tulee tulosalueiden esihenkilöiden tarkastella, ja niihin tulee arvioida realistiset korotukset verrattuna yleiseen kustannuskehitykseen ja kuluvaan vuoden budjettilukuihin.

Toimialojen tulee tarkistaa perimänsä asiakastaksat ja tarvittaessa tehdä niihin tarkistukset. Taksat ja maksut tulee vahvistaa arvonlisäverottomina. Maksun tai taksan päätöksessä tulee olla maininta, että taksaan lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

Sisäiset vuokrat ja sisäiset erät

Kuntateknikka/tilapalvelut toimittaa sisäisten vuokrien kohdistamisen perusteena olevat kiinteistöjen neliöiden kustannuspaikkajaoit kommentoitavaksi toimialoille ennen sisäisten vuokrien laskentaa. Kustannuspaikkajaoit tulee toimittaa kommentoitavaksi myös taloussuunnittelijalle ennen sisäisten vuokrien lautakuntakäsittelyä, sillä taloussuunnittelija vastaa kirjanpitojärjestelmän nimistöstä.

Tulosalueiden esihenkilöiden vastuulla on tarkistaa niille kohdistetut neliöt ja kustannuspaikat. Sisäiset vuokrat käsitellään kuntateknikan lautakunnassa syyskuussa, jonka jälkeen jakoperuste toimitetaan taloushallintoon.

Taloushallinto vyöryttää sisäiset erät - sekä tulot että menot keskitetysti. Vyörytettäviä sisäisiä eräitä ovat sisäiset vuokrat sekä talous- ja henkilöstöpalveluiden sisäiset erät sekä toimialariippumattomat tietohallinnon kustannukset. Nämä kirjataan taloushallinnon toimesta toimielinten budjettisarakeisiin, eli niitä ei saa kirjata itse budjetoitaessa.

Talousarvion laadinnan yleiset perusteet palvelusopimuksiin perustuva kuntayhteistyö huomioiden

Mieikkälä budjetoit omana toimintana järjestämiensä palveluiden kaikki tulot ja menot.

Talousarvion laadinnassa huomioidaan talousarvion laadintaohjeen hyväksymishetkellä voimassa olevat yhteistyösopimukset.

Mieikkälän kunnan talousarviossa 2027 ja taloussuunnitelmassa 2027–2029 **kustannuksina** huomioitavia yhteistyösopimuksia ovat:

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

- yhteistoimintasopimus yläkouluopetuksen järjestämisestä Virolahden kunnan kanssa
 - Virolahti tuottaa taloussuunnitelmakaudella perusopetuksen palvelut (vuosiluokat 7-9) myös mieikkäläläisille yläkouluikäisille nuorille Virolahden yläkoulussa ja koululaiskuljetukset Mieikkälän ja Virolahden kuntien alueella järjestetään yhteisellä voimassa olevalla sopimuksella
 - kotikuntakorvaus kohdennetaan suoraan valtion maksuerittelyllä palvelun järjestävälle kunnalle ja alenevasta lapsimäärästä huolimatta oletus taloussuunnitelmakaudella on, että kotikuntakorvaus kattaa opetuksen järjestäjälle aiheutuvat kustannukset p.l. koululaiskuljetukset

-
- koululaiskuljetusten järjestämisvastuu Miehikkälän ja Virolahden kuntien alueella on sopimusperusteisesti Virolahden kunnalla ja tähän liittyen maksuosuuksien jakoperusteet on sovittu yläkouluopetuksen järjestämistä koskevan sopimuksen liitteellä. Koululaiskuljetussopimus vaikuttaa välillisesti myös Kirkonkylän koulun ja esiopetuksen kuljetuskustannuksiin: kuljetustarpeen määrittelee Miehikkälän kunta, vaikutus kuntien talousarvioon määritellään yhteistyössä kuljetussopimuksesta vastaavan Virolahden kunnan kanssa. Koululaiskuljetusten käytännön järjestämiseen liittyen kunnat ovat keskinäisellä sopimuksella sitoutuneet vastavuoroiseen yhteistyöhön.
 - varhaiskasvatuspalveluita koskeva sopimus Virolahden kunnan kanssa
 - 1.8.2024 alkaen vuorohoidon palvelut ja tarpeen vaatiessa muut kuin vuorohoidon palvelut tuottaa Virolahden kunta
 - kustannusvaikutus näkyy Miehikkälän talousarviossa varhaiskasvatuksen tulosalueen yhteistoimintamenona
 - palvelutarpeen määrittelee Miehikkälän kunta ja talousvaikutus molempien kuntien talousarvioon määritellään yhteistyössä palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan kanssa
 - ohjaamotoimintaa koskeva sopimus Virolahden kunnan kanssa
 - ohjaamotoiminnan Miehikkälän kunnalle tuottaa Virolahden kunta
 - talousvaikutus molempien kuntien talousarvioon määritellään yhteistyössä palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan kanssa

Tekniset ja ympäristöpalvelut

- Haminan kaupungilla on järjestämisvastuu mm. maaseutupalveluista ja ympäristö- ja terveystalouden sekä eläinlääkinnän palveluista myös Virolahden ja Miehikkälän kuntien alueella.
 - talousvaikutus talousarvioon määritellään yhteistyössä palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan kanssa
 - lähtökohtana on, että Haminan talousarviovalmisteluun perustuen budjetoidaan Miehikkälän kunnan toimintamenoiksi maaseutupalvelujen, ympäristöpalvelujen sekä eläinlääkintäpalvelujen maksuosuudet näistä järjestämisvastuussa olevalle kunnalle

Yleishallintopalvelut

- Kotkan kaupunki vastaa työelämäpalvelujen sekä kotoutumispalvelujen järjestämisestä sekä budjetoinnista, ja maksuosuuksina Miehikkälän talousarviossa huomioidaan näiden palvelujen sopimukseen perustuvat arvioidut yhteistoimintaosuudet.
 - Osana peruspalvelujen valtionosuuksia Miehikkälän kunnalle tilitetään myös työttömyyden hoitoon varattu rahoitusosuus, minkä kunta tilittää edelleen laskutukseen perustuen Kotkan kaupungille, joka vastuukuntana järjestää palvelut kaikille Etelä-Kymenlaakson työllisyysalueen kunnille.
 - talousvaikutus työelämäpalveluiden järjestämisestä määritellään yhteistyössä palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan kanssa
 - Miehikkälä budjetoi itsenäisesti työttömyyden hoidosta kunnalle aiheutuvat muut välittömät kustannukset (työmarkkinatuen kuntaosuus ym.)

- Talous- ja henkilöstöpalvelujen osalta järjestämisvastuu on sopimukseen perustuen Virolahden kunnalla.
 - Virolahden ja Mieikkälän kunnat ovat osana talous- ja henkilöstöpalvelujen yhteistyötä sopineet siitä, että kunnat yhdessä muodostavat työsuojelun valvontalain 25 §:n mukaisen työpaikan ja Virolahden kunta palveluntuottajana vastaa siitä, että muodostetaan kuntien yhteinen toimielin (Virolahden ja Mieikkälän kuntien yhteinen yhteistyötoimikunta), jonka tehtäviin kuuluu huolehtia mm. laissa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella määritellyistä yhteistoiminnasta, ja jossa käsitellään myös työsuojelutoimikunnalle työsuojelulaissa määritellyjä asioita.
 - toimintamenoiksi Mieikkälässä budjetoidaan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista arvioitavat maksuosuudet. Virolahti palvelun järjestäjänä vastaa budjetoinnista ja toimittaa tiedot maksuosuuksista Mieikkälälle sovitussa aikataulussa.
 - Poiketen aiemmasta ns. Kaakon kaksikko -yhteistyöstä, kumpikin kunta vastaa lähtökohtaisesti itsenäisesti omilla sopimuksillaan työterveyshuollosta, tyky-toiminnan ja henkilöstökoulutuksen järjestämisestä sekä toimialariippumattomista tietohallinnon palveluista ja palvelusopimuksesta Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n kanssa.

Mieikkälän kunnan talousarviossa 2027 ja taloussuunnitelmassa 2027–2029 **tuottoina** huomioitavia yhteistoimintaosuuksia yhteistyösopimuksiin perustuen ovat:

Tekniset ja ympäristöpalvelut

- sopimus rakennustarkastajan viranhaltijapalveluiden sekä rakennusvalvonnan muun palvelun ostamisesta
 - 1.8.2024 alkaen Mieikkälä toimii palveluntuottajana ja vastaa sopimuksella palvelun järjestämisestä Maankäyttö- ja rakennuslain §21 mukaisista rakennusvalvonnan viranomaistehtävissä molempien kuntien alueella
 - Mieikkälä vastaa talousarviovalmistelusta ja talousvaikutukset molempien kuntien talousarvioihin määritellään yhteistyössä
 - Mieikkälä budjetoit toimintatuotoiksi rakennusvalvonnan palvelusopimuksen mukaiset maksuosuudet Virolahdelta ja toimittaa tiedot rakennusvalvonnan maksuosuuksien budjetointia varten Virolahden kunnalle

Muut ohjeet

Kunnanvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ja määrärahat sekä tuloarviot esitetään talousarviossa toimialatasolla niin, että käyttötaloussuhteissa toimintatulojen ja -menojen nettomäärä (toimintakate) on sitova. Kuntatekniikan toimialasta vastaa tekninen lautakunta, muista toimialoista kunnanhallitus.

Investointiosassa investointien (yli 10.000 € hankinnat) määrärahat ja tuloarviot esitetään sekä perustellaan hankekohtaisesti. Esityksen taso on sitova.

Talousarviosta on käytävä selkeästi ilmi valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset, taloudelliset ja laadulliset tavoitteet. Talousarvion laadinnan yhteydessä tulee myös tarkoin pohtia valtuustoa sitovien tavoitteiden määrää, laajuutta ja olennaisuutta. Valmistelussa on syytä huomioida Kuntaliiton suositus kunnan talousarvioista sekä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esille nostamat asiat.

Talousarvion perusteiden osalta toimialojen ja tulosalueiden teksteissä tulee kiinnittää huomiota olennaisuuteen, tekstit eivät saa olla liian laajoja. Olennaisuutta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota toiminnan laajuuteen ja sen osalta hyväksyttäväksi esitettävään määrärahaan. Tulosalueiden ja toimialojen osalta perusteluiden laajuuden tulisi tältä osin olla jokseenkin yhteismitallisia.

Toimielimiä sitovat tavoitteet ovat ensisijaisesti vaikuttavuustavoitteita, joissa näkökulmana on palvelun vaikutus asiakkaaseen. Vaikuttavuustavoitteet määrittävät joko palvelun aikaansaamaa muutosta asiakkaan hyvinvoinnissa tai palvelun laatua, mitä arvioidaan sen saavutettavuutena, riittävyytenä, kohdentuvuutena tai asiakastytyväisyytenä.

Taloussuunnitelman 2027–2029 tasapaino

Kuntalaki edellyttää kuntien taloudenpidolta tasapainoa: Taloussuunnitelma voi olla alijäämäinen, mutta enintään niin paljon kuin laadintavuoden lopussa arvioidaan taseessa olevan kertyneitä ylijäämiä. Ylijäämän määrän arvioinnissa huomioidaan edellisen vuoden tilinpäätöksen lisäksi laadintavuoden talousarvio ja siihen tehdyt muutokset sekä muut tiedossa olevat laadintavuoden tulokseen vaikuttavat tekijät.

Miehikkälän kunnan vuoden 2026 talousarvio on edelleen laadittu alijäämäisiksi (-300.000 euroa). Miehikkälän kuntakonsernissa oli taseessa kertynyttä ylijäämää tilinpäätöshetkellä 2025 yhteensä noin 3,24 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksessa käsitellyn neljännesvuosiraportin 1.1.-31.3.2026 perusteella on todennäköistä, että konsernitaseeseen kertynyt ylijäämä tulee edelleen supistumaan myös vuonna 2026, mikä tulee huomioida taloussuunnitelman laadinnassa.

Taloussuunnitelma laaditaan vuosille 2027–2029. Taloussuunnitelma sisältää arvioidun tuloslaskelman tilikausille 2027, 2028 ja 2029 (aikasarja) sekä eriteltyjä toimenpiteitä, joilla talous saadaan tasapainoon. Taloussuunnitelmassa tulee huomioida myös konserniyhtiöiden toiminnan taloudelliset vaikutukset.

Talousarvion laadinnan työohjeet ja aikataulu

Talousarvion laadinnan ohjeellinen aikataulu:

- Syyskuun loppuun mennessä on sisäiset vuokrat vahvistettava teknisessä lautakunnassa ja tätä ennen vuokrien määräytymisen perusteet käytävä läpi johtotiimissä
- Syys-lokakuu 2026: Valtuuston talousarvioseminaari, missä tarkoituksena raamittaa talousarvion laadintaa.

-
- Syys-lokakuu 2026: Toimialojen valmisteluvaihe ja valmistelua ohjaavat keskustelut tarvittaessa hallituksen kokousten yhteydessä.
 - Teknisen lautakunnan vuoden 2026 talousarvioehdotus käsitellään lokakuun kokouksessa ja tuodaan kunnanhallitukselle tiedoksi heti kokouksen jälkeen.
 - Viimeistään 2.11.2026 hallitus esittää veroprosentit ja käy läpi toimielinten / tulosalueiden talousarvioehdotukset.
 - 9.11.2026 (alustava päivämäärä) valtuusto vahvistaa vuoden 2026 veroprosentit (päätös ilmoitettava verohallinnolle viimeistään 17.11.2026).
 - 7.12.2026 kunnanhallituksen talousarvioehdotus valtuustolle
 - 14.12.2026 (alustava pvm) valtuuston talousarviokäsittely

Talousarvion laadintaa tarkentavat työohjeet ja aikataulu laaditaan tarvittaessa tämän ohjeen liitteeksi. Kunnanjohtaja koordinoi talousarviovalmistelua.